

Effektivare energianvändning – SOU 2017:99

Sammanfattning

- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tillstyrker utredningens förslag om ett stöd till långtgående energieffektivisering till flerbostadshus och skolbyggnader, samt att tiden för införande ska beakta konjunkturen på byggmarknaden. SKL anser att även sjukvårdsbyggnader bör omfattas.
- SKL poängterar vikten av att stödet utformas så det inte medför en konvertering från fjärrvärme till bergvärme och andra värmepumpslösningar. Vi ser därför positivt på att stöd inte får lämnas för åtgärd som ökar den installerade eleffekten för uppvärmning och tappvarmvatten, samt att åtgärder ska inkludera klimatskärm eller från- och tilluftsventilation med värmeåtervinning.
- SKL tillstyrker förslaget att staten ska tillhandahålla subventionerade kreditgarantier på svaga bostadsmarknader, där långsiktigt lönsamma åtgärder för energieffektivisering annars hindras av låga fastighetsvärden.

Förbundets ställningstaganden

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ser ett stort behov av en mer energieffektiv bebyggelse, som en del av politiken för att minska klimatpåverkan och öka resurshushållningen. Förbundet ser därför positivt på att utredningen gjort en vidare tolkning av sitt uppdrag och undersökt vilka styrmedel som är ändamålsenliga för att främja fortsatt energieffektivisering i bebyggelsen.

Förbundet har i öppna jämförelser under en femårsperiod följt upp genomförda energibesparingar i kommuners och landstings byggnader¹ och låtit göra studier som visat på en fortsatt potential för lönsamma energieffektiviseringsåtgärder, motsvarande ca 25 procent under en tjugoårsperiod². Vanliga hinder omfattar brist på kunskap, att inte kombinera flera åtgärder i större paket samt att i kalkyleringen ha höga krav på lönsamhet (kalkylränta) och kort diskonteringsperiod.

SKL har tidigare förordat ytterligare styrmedel för energieffektiviserande renovering och att dessa kan omfatta investeringsstöd, bättre lånegarantier/lånevillkor, skattefria och hyresgrundande underhållsfonder eller ökad energirelatering av ROT, även till hyresfastigheter. Sådana stöd bör baseras på historiska erfarenheter och samverka med satsningar på utvecklingscentra och information.

¹ [Öppna jämförelser Energi och klimat 2105](#), SKL

² [Fortfarande miljarder skäl att spara](#), SKL 2016

Stöd till långtgående energieffektivisering till flerbostadshus och skolbyggnader

SKL tillstyrker förslaget om ett stöd till långtgående energieffektivisering till flerbostadshus och skolbyggnader, samt att detta ökar i relation till storleken på energibesparingen. Förbundet anser att även sjukvårdsbyggnader bör omfattas av stödet. Dessa har i regel en hög användning av både värme, kyla och el med energiintensiv verksamhet som pågår under dygnets alla timmar.

Ett stöd till en del av kostnaden bör öka intresset för och prioriteringen av åtgärder i syfte att uppnå en högre energibesparing. Stödet bör även kunna samverka med den ökade satsning på information om renoveringar från det nystartade Informationscentrum för hållbart byggande.

Förbundet instämmer i att stödet bör införas med hänsyn till konjunkturen på byggmarknaden. Beaktat den byggkonjunktur som förutsågs under utredningen föreslås att införandet borde anstå i 2–3 år. Vad som är en lämplig tidpunkt för införande behöver fortsatt ses över.

Stödet bör vara teknikneutralt och inte uppmuntra till konvertering av värmesystem

SKL poängterar vikten av att stödet utformas så det inte understödjer en konvertering från fjärrvärme till bergvärme och andra värmepumpslösningar, utan att byggnaderna i sig blir mer energieffektiva. Det finns stor risk för sådan snedstyrning om stödet enbart utgår från Boverkets byggregler (BBR). I dagsläget viktas BBR elbaserade värmepumpslösningar på ett mer förmånligt sätt än fjärrvärme. SKL har i flera yttranden invänt mot detta förhållande, bland annat i Boverkets nyligen avslutade remiss om BBR för 2020.

Eftersom BBR inte är teknikneutralt i detta avseende behöver stödet kompensera för det. Redan befintlig Förordning (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden har infört en spärr för renoveringsåtgärder som medför att byggnadens installerade eleffekt för uppvärmning ökar till mer än 10W/m². Det gör att stödet inte främjar konvertering från fjärrvärme till bergvärme. Däremot främjas konvertering till frånluftsvärmepumpar, där fjärrvärmens kvarstår med en minskad andel av energiförsörjningen.

SKL ser därför positivt på den föreslagna begränsningen att stöd inte får lämnas för åtgärd som medför att den installerade eleffekten för uppvärmning och tappvarmvatten ökar. Det är även rimligt att särskilt peka ut att åtgärder ska omfatta klimatskärm eller från- och tilluftsventilation med värmeåtervinning (FTX) samt att båda dessa ska ingå för stödets högsta nivåer. Dessa åtgärder för energieffektivisering är de som i regel är svåra att räkna hem på kort sikt. I skolbyggnader finns dock oftast redan ventilationskanaler.

Subventionerade kreditgarantier på svaga marknader, men inget statligt energisparlån

SKL tillstyrker att utredningen inte förordar något särskilt statligt energisparlån för flerbostadshus. Vi instämmer i att det i regel inte är lånemöjligheterna som är

begränsande för energieffektiviseringsåtgärder, särskilt inte när projekten är lönsamma för fastighetsägaren.. De allra flesta fastighetsägare har i dagsläget tillgång till lånemöjligheter på goda villkor. Det gäller även kommuner, landsting och regioner. Dock kan det finnas ett behov av bredare marknadskompletterande topplån på svaga marknader och vid lågkonjunktur, i enlighet med förslag från Utredningen om förbättrad bostadsfinansiering (SOU 2017:108). Se separat remissvar från SKL.

SKL tillstyrker förslaget om subventionerade kreditgarantier till ägare av flerbostadshus med övervägande del bostäder på svaga bostadsmarknader, för den del av garantiavgiften som avser belåningen över marknadsvärdet. I nuläget motverkas långsiktigt lönsamma energieffektiviseringsåtgärder på svaga marknader eftersom de där inte resulterar i ett ökat fastighetsvärde, vilket omöjliggör lån från kreditgivare. För att öka intresset för kreditgarantier finns positiva men mindre långtgående förslag även i SOU 2017:108. SKL menar att kreditgarantierna kan få en viktigare roll på fler marknader när konjunkturen vänder och att det därför bör finnas en beredskap för att vidga kretsen av kommuner där subventionerade kreditgarantier kan nyttjas.

Utökade ROT-avdrag för småhus avfärdas

Utredaren avfärdar behovet av utökade ROT-avdrag för småhus, motiverat av bland annat att merparten av aktuella åtgärder för energieffektivisering och renovering kan genomföras redan med stöd av nuvarande ROT-modell.

SKL har tidigare förordat mer likvärdiga stöd för olika boendeformer, till exempel i form av något som motsvarar en breddning av ROT-avdraget till hyreshus. Detta tillgodoses i utredningens förslag av att stödet, och även den subventionerade kreditgarantin, omfattar flerbostadshus med olika upplåtelseformer.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande